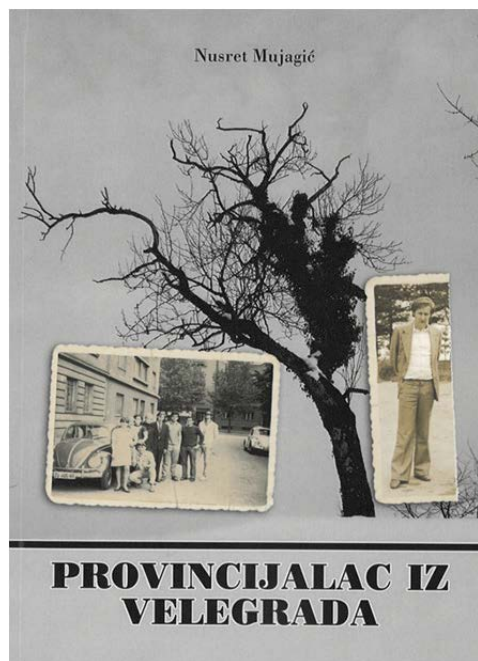

Seid ŠEHANOVIĆ, dipl.ing.arh.

Nusret Mujagić, **PROVINCIJALAC IZ VELEGRADA**. *Zavod za zaštitu i korištenje kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa Tuzlanskog kantona, Tuzla 2019, 130. strana*

U ponedjeljak, 18.11.2019 godine, u Plavoj Sali BKC-a Tuzla, održana je promocija knjige „Provincijalac iz velegrada“, autora prof.dr. Nusreta Mujagića¹. Izdavač knjige je JU Zavod za zaštitu i korištenje kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa Tuzlanskog kantona, a promotori su mr.sci. Kemal Nurkić, prof. Kemal Ljevaković i mr.sc. Hasan Muratović.

Literarno uobličena knjiga „Provincijalac iz velegrada“ je zbirka životopisa, njih dvadeset i pet priča, ispričanih u jednom vremenskom slijedu od 1686. godine i vremena turskih opraštanja od vrhunaca svoje

moći, pa sve do kraja dvadesetog vijeka kada je “balkansko bure baruta nanovo planulo”, a sve u Kovačima i oko Kovača i njegovih Kovačana.

Knjiga je nastala kao rezultat istraživanja u kojoj se na osnovu životopisa običnih ljudi u periodu 1686 -2019 godine spoznaju sva društveno-politička

¹ Nusret Mujagić je rođen u Kovačima (Opština Živinice), 10.06.1961 godine gdje i danas živi. Osnovnu školu završio u Đurđeviku, a Gimnaziju u Živinicama. Arhitektonski fakultet završio u Sarajevu i stekao zvanje diplomirani inženjer arhitekture. Na Arhitektonskom fakultetu u Beogradu 1990.godine završio postdiplomski studij pod nazivom „Stanovanje“, a magistrirao na istom univerzitetu u januaru 2000. godine te stekao zvanje “Magistar tehničkih nauka – arhitekture i urbanizma”, kao i doktorat u julu 2005. godine na istom univerzitetu u Beogradu čime je stekao zvanje “Doktor tehničkih nauka prostornog planiranja i urbanizma”. Univerzitetski je profesor i do sada je objavio dvije monografije, pet univerzitetskih udžbenika i preko trideset naučnih radova iz oblasti arhitekture, urbanizma i prostornog planiranja. U svim radovima bavi se fenomenologijom stanovanja, u svim svojim pojavnim oblicima, od porodične kuće, zaseoka, sela i grada, o principima i uticajnim faktorima na nastanak specifičnih formi kuća i naselja te uticaj takvih formi na socio-društveni pa i psihološki profil stanovnika tih naselja.

previranja u tom vremenskom intervalu, na koji način su ona uticala na karakter i život tih ljudi, sa kakvim su se dilemama suočavali i zašto su odabrali baš taj život koji su proživjeli. Dilema o tome šta je život i koji je njegov smisao, stara je koliko i naša civilizacija. Koliko genetika, sudbina, ili okolina, sa svim svojim prirodno-antropološkim uticajima, djeluje na svakog čovjeka i da li on u tim specifičnim okolnostima ima mogućnost izbora svog životnog puta, ili ga život nosi, bez njegove volje, svojim neumoljivim vremenskim tokom.

Knjiga je pisana na bosanskom jeziku, latiničnim pismom i sadrži 130 strana, a sadržajno je bogata i organizovana tako da čitaocima priprema za strukturu kritičkog razmatranja.

Knjigu otvara recenzija prof. Kemala Ljevakovića, koji kaže da likovi autora Mujagića proživljavaju vrijeme propadanje velikog Osmanskog Carstva i svoje povratke u Bosnu, zatim sučeljavaju se sa austrijskom okupacijom, aneksijom, agrarnom reformom, slijedi Veliki rat koji ih nosi u bitke velikih carstava, zatim dolazi Drugi svjetski rat – pa valja proći domobrane, partizane, zeleni kadar, SS jedinice, pa opet radne zadruge, partizansku vlast i opet agrarizam i nestanak aga i begova i napose vrijeme borbe za svoj identitet, za svoju državotvornost. Ovo je pripovjedački hod žićima svojih likova i jednog manjeg mjesta (sela) kroz sve mijene života, društvene sisteme, više državnih zajednica, velika carstva, velike vojne pohode i sve propušteno kroz dušu i srce i poimanja malog čovjeka, Bošnjaka. Mujagić svojim umješnim pripovijedanjem i svojom erudicijom rasvjetljava povijesne događaje i do u detalje životna bitisanja svojih likova, i njihove životne sudbine nudi čitatelju na razmišljanja i tome se naprosto čitatelj ne može oteti da ne promišlja taj usud – šta se dešava, kako se dešava, zašto se dešava, nije li to božiji prst, iz čega, opet, proizilaze naravčenijske i po(r)uke.²

Dalje, autor knjige prof.dr. Nusret Mujagić na odličan način portretira likove do njihove jasne vizuelnosti, nudeći nam, njihovo poštenje, njihovu dobrotu, drskost, vjerničku odanost, bračnu vjernost, pa tako u knjizi „Provincijalac iz velegrada“ imamo jedan spektar različitih likova, svaki je svijet za sebe i na svoj način zanimljiv, te ostaje dugo da se percipira poslije čitanja. Pripovjedačka narav autora Nusreta Mujagića je neobična i veoma rijetka, što je čini veoma zanimljivom.

Leksika i rečenička konstrukcija je ono što karakterizira kazivanja i stilski postupak autora Nusreta Mujagića. U radu se pronalaze lokalizmi živiničkog kraja, ili njegovih Kovača, riječi i oblici riječi koji su karakteristični samo za taj kraj, kao naprimjer: mere, prikaza, jaknulo (ojačalo dijete), jag, fanjeru, hamandžika, drvenjače (kuće), pogide (pogibe), gluhav (gluh), rimpalija...itd.

² Recenzija prof.Kemala Ljevakovića, 5.-8. str.

Rečenička konstrukcija je višesložna što traži od čitatelja veću čitalačku angažiranost i pažnju, iz čijih metafora zasjaju romantične slike sela, zavičaja iz autorove mladosti, donosno mladosti likova iz knjige: Mujage, Paše, Ibrahima, Osmana, Dušana, Kadrije, Raše, Marice, Đulage i dr.

Pripovjedački maniri i ukupno modeliranje priče u ovoj knjizi, pripadaju vrsnom književnom peru i nekom ko je iščitao brojne knjige i spoznao različite stilove naracije, a da ne znamo, nikad ne bismo pomislili da se radi o piščevom književnom prvencu.

Prva priča koju nam autor predstavlja pod nazivom "Povratak iz Budima" se nalazi na 9. strani knjige i zaista realistično nam prikazuje ljude, imena, događaje kao i odnose među ljudima, donoseći kroz priču neka uvjerenja da čitatelja učini bar malo boljim čovjekom, odnosno da podstakne svakog na preispitivanje sebe.

Druga priča počinje na 16. strani pod nazivom "Avlija kao Nuhova barka", pa donoseći odlomak iz knjige možemo da osjetimo svu raskoš autorovog stila pisanja:

"Sve je to mogao vidjeti ili naslutiti Mujaga sa svog čardaka i kroz svoje pendžere i vidio je da ga i sa istoka i sa zapada pritišću i stežu i ponekad je sanjao da od tog pritiska pucaju pocrnjele i protruhle tarabe oko avlije i u njoj se sve ruši i izvrće kao na barki kad je prekrije veliki talas. I on je maštao o tome da se njegovi sinovi i njihovi sinovi rašire po Meljenu i da život buja na sve strane ali bi se život uvijek završio samo unutar ove avlije. Dok je gleda iz kotline, ili sa Brda iznad sela, podsjeća ga na Nuhovu barku, nasukanu na padini, u moru zelenila, i u kojoj ima sve što mu na ovom dunjaluku treba. Kad u rano proljeće, sa prvom jugovinom i prvim kišama, Spreča nadodje i izlije se iz svog korita plaveći cijelu dolinu i stvarajući jezero žute vode, poželi da još više naraste kao nekadašnje more, sve do njegove avlije, pa da je odvoji kao neku barku i ponese prema Crnom moru što bliže Carigradu, da više ne strepi i da se bar na kratko osjeća siguran. Dosta mu je ove neizvjesnosti, jer otkako kaurin ojača, nadire sa svih strana."³

Treća priča pod nazivom "Kada je "kaurin" opkoljavao Tuzlu" počinje na 20. strani knjige, četvrta priča "Povratak iz Kaira" počinje na 23. strani knjige, peta priča pod nazivom "Osijek kao utjeha" počinje na 27. strani knjige, šesta priča "Ibrahimova vilena kobila" počinje na 37. strani knjige, sedma priča "Aždaha" počinje na 39. strani knjige, osma priča "Posljednji živinički beg" počinje na 41. strani knjige, deveta priča "Komadant je volio konje" počinje na 43. strani knjige, deseta priča "Hodža žuljevitih ruku" počinje na 49. strani knjige, jedanaesta priča "Dajdža iz Sombora" počinje na 53. strani knjige,

³ Odlomak priče „Avlija kao Nuhova barka“, 16-20.

dvanaesta priča "Doktor" počinje na 56. strani knjige, trinaesta priča "Girdan" počinje na 58. strani knjige.

Dalje, četrnaesta priča pod nazivom "Tafro" počinje na 61. strani knjige, petnaesta priča pod nazivom "Provincijalac iz Zagreba" počinje na 63. strani knjige, šesnaesta priča "Gorštak iz grada" počinje na 85. strani knjige, sedamnaesta priča "Dušan i Mejra" počinje na 89. strani knjige, osamnaesta priča pod nazivom "Jagodine česte" počinje na 91. strani knjige, devetnaesta priča "Talijanka iz Rovinja" počinje na 93. strani knjige, dvadeseta priča "Bijeg iz Beograda" počinje na 98. strani knjige, dvadesetiprva priča "Enver i Milica" počinje na strani 100. knjige, dvadesetidruge priča "Divlji zapad u bosanskoj stvarnosti" počinje na 102. strani knjige, dvadesetitreća priča "Gringo" počinje na 105. strani knjige, dvadesetičetvrta priča "Raša" počinje na 107. strani knjige i dvadesetipeta priča "Izgubljeni u bespućima života" počinje na 110. strani knjige.

U odlomku "Riječnik manje poznatih riječi, pojmova i lokalizama" koji se nalazi na strani 117. knjige, možemo dobiti pojašnjenje nekih pojmova ili izraza, a knjigu zatvara odlomak "Bilješka o autoru" na 130. strani knjige "Provincijalac iz velegrada".

Knjiga "Provincijalac iz velegrada" predstavlja izraz i odraz autora, kao svojevrsni pečat njegova stila i njegove osobnosti – kulturološke, sociološke, intelektualne, emocionalne, odgojne i drugog autorovog specifikuma koji ga definiraju. Iako je prof.dr. Nusret Mujagić tehničke struke, u ovoj knjizi on nije posmatrao objekte sa građevinsko/arhitektonskog pogleda već je iste predstavljao u kontekstu vremena u kojem su nastajale, te života i običaja ljudi, vlasnika i/ili stanara tih navedenih objekata. Stoga ova knjiga predstavlja i "život" ovih građevina, tako da štampanje ovog rukopisa upotpunjava praznine između tehničkog (materijalnog) i duhovnog značenja samih objekata.

